2024/1995

22.7.2024.

KOMISIJAS DELEĢĒTĀ REGULA (ES) 2024/1995

(2024. gada 19. jūlijs)

par pagaidu ārkārtas krīzes destilāciju tirgus traucējumu novēršanai vīna nozarē Portugālē 2024./2025. tirdzniecības gadā

EIROPAS KOMISIJA,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1308/2013 (2013. gada 17. decembris), ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju un atceļ Padomes Regulas (EEK) Nr. 922/72, (EEK) Nr. 234/79, (EK) Nr. 1037/2001 un (EK) Nr. 1234/2007 ([1]), un jo īpaši tās 219. panta 1. punktu saistībā ar tās 228. pantu,

tā kā:

(1) Lai novērstu tirgus traucējumus Savienības vīna tirgū 2023./2024. tirdzniecības gadā, Komisija pieņēma Deleģēto regulu (ES) 2023/1225 ([2]), kas ietvēra ārkārtas destilāciju krīzes apstākļos dažās dalībvalstīs. Pasākuma mērķis bija samazināt pārmērīgo krājumu līmeni, kas reģistrēts dažos galvenajos Savienības vīna ražošanas reģionos un kas jo īpaši skar sarkanvīnus un sārtvīnus, kā arī iepriekšējo gadu dažādo krīžu kumulatīvo ietekmi un vispārēju vīna patēriņa Savienībā un eksportēto apjomu samazināšanos, ņemot vērā augsto inflāciju patērētājiem un augstās izmaksas vīna ražotājiem.

(2) Rezultātā sešās ražotājdalībvalstīs (Vācijā, Spānijā, Francijā, Itālijā, Ungārijā un Portugālē) no tirgus tika izņemti vairāk nekā 3,5 miljoni hektolitru sarkanvīna un sārtvīna. Šā apjoma izņemšana apvienojumā ar ražošanas apjoma samazināšanu Savienībā 2023. gadā (– 10,5 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu) un nozīmīgās ražotājdalībvalstīs (-24 % Itālijā un -21 % Spānijā) ir nedaudz līdzsvarojusi tirgu pašreizējā tirdzniecības gadā kopumā, pat ja tirgus situācija visā Savienībā joprojām ir nestabila.

(3) Turpretī Portugālē 2023. gadā bija vislielākais ražas pieaugums vīna ražotājdalībvalstu vidū (+10 % salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu un +15 % ar aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi apzīmētu sarkanvīnu segmentā), sasniedzot kopumā aptuveni 7,5 miljonus hektolitru produkcijas. Tikmēr ar aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādi apzīmētu Portugāles sarkanvīnu pārdošanas apjoms iekšzemes tirgū līdz 2024. gada martam ir tikai nedaudz palielinājies, proti, par +2,3 % salīdzinājumā ar to pašu laikposmu 2023. gadā, savukārt eksports līdz 2024. gada aprīlim ir samazinājies par – 1,5 %. Šī situācija rada spiedienu īpaši ar aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādi apzīmētu Portugāles sarkanvīnu tirgus segmentā, un tiek lēsts, ka krājumu līmenis šajā segmentā līdz 2024. gada jūlijam salīdzinājumā ar 2023. gadu pieaugs vēl par 29 %, bet salīdzinājumā ar piecu iepriekšējo gadu koriģēto vidējo rādītāju – par 46 %.

(4) Krājumu kumulācija rada ievērojamu spiedienu uz cenām Portugāles vīna tirgū. Ja netiks raiti ieviesti pasākumi, līdz ar jauno 2024. gada ražu vietējā tirgū pastāv nopietnu traucējumu risks, jo vīna ražotājiem vairs nebūs uzglabāšanas jaudu jaunajai produkcijai un tie būs spiesti pārdot vīnu par vēl zemākām cenām. Pašreizējais spiediens Portugāles vīna tirgū un steidzama vajadzība Portugāles ražotājiem rast pietiekamu uzglabāšanas jaudu jaunajai ražai zināmā mērā var ietekmēt arī citu dalībvalstu vīna tirgus, kas varētu saņemt daļu no Portugāles pārmērīgajiem krājumiem un pārdot tos par zemu cenu neatkarīgi no tā, vai tos tirgo ar sākotnējo aizsargāto cilmes vietas nosaukumu vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādi.

([1]) OV L 347, 20.12.2013., 671. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1308/ojb.

([2]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2023/1225 (2023. gada 22. jūnijs) par pagaidu ārkārtas pasākumiem, ar kuriem atkāpjas no dažiem Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1308/2013 noteikumiem, lai novērstu tirgus traucējumus vīna nozarē dažās dalībvalstīs, un ar ko atkāpjas no Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2016/1149 (OV L 160, 26.6.2023., 12. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2023/1225/oj).

(5) Visvairāk skartā tirgus segmenta, proti, ar aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādi apzīmētu sarkanvīnu krājumu daļas izņemšanai no Portugāles vīna tirgus vajadzētu palīdzēt Portugālei mazināt tirgus nelīdzsvarotību un novērst to, ka pašreizējie traucējumi Portugālē pārvēršas smagākā vai ilgstošā krīzē un izvēršas citu dalībvalstu vīna tirgos. Neraugoties uz 2023. gadā pieņemto pasākumu, paredzams, ka ar aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādi apzīmētu sarkanvīnu krājumi Portugālē līdz 2024. gada jūlija beigām būs par 2,25 miljoniem hektolitru lielāki salīdzinājumā ar iepriekšējā gada rekordaugsto līmeni, kas vidēji ir 63 % no visas ražas. Šajās kategorijās uzkrātie daudzumi līdz kārtējā tirdzniecības gada beigām būs divarpus reizes lielāki par 2023. gadā saražoto apjomu, savukārt vidējais krājumu atlikums ir gandrīz divas reizes lielāks par vidējo ražu.

(6) Lai samazinātu spiedienu uz tirgu, krājumu pieaugums būtu jāsamazina vismaz par 15 %, kas ir aptuveni 340 000 hektolitru. Ja kompensācijas līmenis būtu par 20 % zemāks nekā nesenās tirgus cenas, pasākumam būtu nepieciešami aptuveni 15 miljoni EUR. Portugāle ir paziņojusi, ka tā vīna pārpalikumu no tirgus nespēj izņemt, izmantojot valsts maksājumus saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 216. pantu. Citi pasākumi, kas pieejami saskaņā ar Regulu (ES) Nr. 1308/2013, šķiet nepietiekami vai nepiemēroti. Tāpēc ir lietderīgi izmantot lauksaimniecības rezervi, lai Portugālē īstenotu mērķtiecīgu krīzes destilāciju.

(7) Lai izvairītos no konkurences izkropļojumiem, iegūto spirtu nedrīkstētu izmantot pārtikas un dzērienu nozarē un būtu jāatļauj izmantot tikai rūpnieciskiem mērķiem, to skaitā dezinfekcijai un farmaceitiskām vajadzībām, kā arī enerģētikas vajadzībām. Lai izvairītos no ļaunprātīgas izmantošanas vai pārmērīgas kompensācijas šā ārkārtas pasākuma īstenošanas rezultātā, ir lietderīgi pieprasīt, lai attiecīgā dalībvalsts pasākumu vērstu vienīgi uz vīna kategorijām, kuru tirgos zudis līdzsvars, un lai kompensācija, ko šis pasākums sniegs, būtu zemāka par attiecīgajām nesenajām tirgus cenām.

(8) Lai palielinātu to Savienības finanšu resursu lietderīgumu, kurus var piešķirt šim krīzes pasākumam, būtu jāļauj Portugālei papildināt Savienības finansiālo atbalstu ar valsts maksājumiem, kas sedz līdz 200 % no Savienības atbalsta, kas paredzēts šajā regulā.

(9) Lai Savienība varētu uzraudzīt ar šo regulu ieviestā pasākuma efektivitāti, Portugālei būtu jāpaziņo Komisijai detalizēta informācija par šīs regulas īstenošanu.

(10) Budžeta apsvērumu dēļ izdevumi, kas Portugālei radušies, īstenojot šajā regulā paredzēto pasākumu, Savienībai būtu jāfinansē tikai tad, ja šādi izdevumi ir radušies līdz noteiktam attiecināmības datumam. Tāpēc šim ārkārtas pasākumam paredzētais atbalsts būtu jāizmaksā līdz 2025. gada 30. aprīlim.

(11) Pēc 2025. gada 30. aprīļa maksājumi nav veicami, tāpēc Komisijas Deleģētās regulas (ES) 2022/127 ([3]) 5. panta 2. punkts, kas paredz pēc termiņa veikto mēneša maksājumu proporcionālu samazinājumu, nav piemērojams.

(12) Lai aizsargātu Savienības finanšu intereses, tās dalībvalsts kompetentajām iestādēm, kura piemēro ārkārtas krīzes destilācijas pasākumu, ir jāveic pārbaudes, kuru nolūks ir pārliecināties par atbilstību šajā regulā izklāstītajiem nosacījumiem un prasībām.

(13) Ņemot vērā pašreizējos tirgus traucējumus, kā arī īso laiku, kas ir Portugāles rīcībā, lai sāktu īstenot šajā regulā iekļauto pasākumu pirms nākamās ražas novākšanas 2024. gada septembrī, nenovēršamu un steidzamu iemeslu dēļ ir nekavējoties jārīkojas un krājumu pārpalikumi pēc iespējas drīzāk jāizņem no tirgus. Pretējā gadījumā tirgus situācija pasliktinātos vēl vairāk, un pašreizējā nelīdzsvarotība turpinātos jaunajā tirdzniecības gadā, draudot izraisīt ilgstošu krīzi Portugālē, kas varētu ietekmēt arī citu dalībvalstu vīna tirgus. Tāpēc rīcības atlikšana varētu mazināt Portugāles vīna tirgus stabilizēšanas efektivitāti.

([3]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2022/127 (2021. gada 7. decembris), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/2116 papildina ar noteikumiem par maksājumu aģentūrām un citām struktūrām, finanšu pārvaldību, grāmatojumu noskaidrošanu, nodrošinājumiem un euro izmantošanu (OV L 20, 31.1.2022., 95. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2022/127/oj).

(14) Ņemot vērā iepriekšminētos neņovēršamas steidzamības iemeslus, šī regula būtu jāpieņem saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 228. pantā paredzēto steidzamības procedūru.

(15) Ņemot vērā vajadzību rīkoties nekavējoties, šai regulai būtu jāstājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

1. pants

Savienības finansējums un valsts maksājumi

1. Lai atbalstītu 2. pantā paredzēto pagaidu ārkārtas krīzes destilācijas pasākumu, Portugālei, ievērojot šajā regulā izklāstītos nosacījumus, ir pieejams Savienības finansiālais atbalsts 15 000 000 EUR apmērā.

2. Finansiālo atbalstu, kas minēts 1. punktā, piešķir, pamatojoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem, un nodrošina, ka attiecīgie maksājumi nerada tirgus vai konkurences izkropļojumus.

3. Tiesības pretendēt uz Savienības finansiālo atbalstu par 1. punktā minētajiem izdevumiem, kas Portugālei radušies saistībā ar maksājumiem par 2. pantā minēto pasākumu, ir tikai tad, ja šie maksājumi veikti līdz 2025. gada 30. aprīlim.

4. Šīs regulas 2. pantā paredzētajam pasākumam Portugāle var piešķirt papildu finansējumu ar valsts maksājumiem līdz 200 % apmērā no šā panta 1. punktā minētā Savienības finansiālā atbalsta.

2. pants

Vīna pagaidu destilācija krīzes apstākļos

1. Atbalstu var piešķirt par tādu sarkanvīnu destilāciju, kas ražoti Portugāles kontinentālajā teritorijā un apzīmēti ar aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai ģeogrāfiskās izcelsmes norādi saskaņā ar Regulas (ES) Nr. 1308/2013 II daļas II sadaļas I nodaļas 2. iedaļu.

2. Lai izvairītos no konkurences izkropļojumiem, spirtu, kas iegūts 1. punktā minētajā destilācijā, par kuru piešķirts atbalsts, izmanto tikai rūpnieciskām vajadzībām, arī dezinfekcijai vai farmaceitiskām vajadzībām, vai enerģētikas vajadzībām.

3. Šā panta 1. punktā minētā atbalsta labumguvēji ir vīna darītavas, kas ražo vai tirgo Regulas (ES) Nr. 1308/2013 VII pielikuma II daļā minētos vīnkopības produktus, vīna ražotāju organizācijas, vīna kooperatīvi, divu vai vairāku ražotāju apvienības, starpnozaru organizācijas vai vīnkopības produktu destilētāji.

4. Atbalsttiesīgas ir tikai izmaksas par vīna piegādi destilētājiem un šā vīna destilācijas izmaksas. Atbalsts netiek piešķirts par pievienotās vērtības nodokli. Vīnam, ko paredzēts destilēt saskaņā ar šo pasākumu, jāatbilst prasībām, kas noteiktas tirdzniecībai Savienībā paredzētajam vīnam, kā arī attiecīgajām produkta specifikācijām, ja tas ir vīns ar aizsargātu cilmes vietas nosaukumu vai aizsargātu ģeogrāfiskās izcelsmes norādi.

5. Portugāle var noteikt prioritātes kritērijus šā pasākuma labumguvējiem. Prioritātes kritēriji ir objektīvi un nav diskriminējoši.

6. Portugāle var paredzēt, ka līdz 80 % no atbalsta konkrētajam krīzes destilācijas pasākumam, uz ko attiecas saskaņā ar šo pantu pieņemts atbalsta pieteikums, izmaksājams labumguvējiem avansā ar noteikumu, ka labumguvējs par labu dalībvalstij ir iesniedzis bankas garantiju vai līdzvērtīgu nodrošinājumu, kas ir vismaz vienāds ar minētā avansa summu. Lai šāds pasākums būtu tiesīgs saņemt atbalstu, atbalsta galīgo maksājumu veic pirms 1. panta 3. punktā minētā datuma.

7. Portugāle nosaka noteikumus par pieteikšanās procedūru 1. punktā minētā atbalsta saņemšanai un par pasākuma kontroli, un tie ietver noteikumus par:

a) fiziskajām vai juridiskajām personām, kuras drīkst iesniegt pieteikumus;

b) pieteikumu iesniegšanu un atlasi, norādot vismaz termiņus, kādos jāiesniedz pieteikumi, jāizskata katras ierosinātās darbības piemērotība un atlases procedūras rezultāti jāpaziņo attiecīgajiem tirgus dalībniekiem;

c) pārbaudi par atbilstību noteikumiem par atbalsttiesīgiem produktiem un par 4. punktā minētajām izmaksām un prioritātes kritērijiem, ja prioritātes kritērijus piemēro;

d) pieteikumu atlasi, norādot vismaz svērumu, kas piešķirts katram prioritātes kritērijam, ja prioritātes kritērijus piemēro;

e) avansu izmaksu un nodrošinājuma iesniegšanas kārtību;

f) destilācijas darbību uzraudzību un kontroli, destilēto vīnu atbilstību un saražotā spirta izmantošanu.

8. Atbalsta summu labumguvējiem Portugāle reģionālā vai valsts līmenī nosaka, balstoties uz objektīviem un nediskriminējošiem kritērijiem. Atbalsta summa nedrīkst pārsniegt 80 % no zemākās mēneša vidējās cenas, kas 2023./2024. tirdzniecības gadā ražošanas līmenī reģistrēta atbalsttiesīgo vīnu kategorijām attiecīgi noteiktā reģionā vai Portugāles kontinentālajā teritorijā. Ja datu par reģistrētām tirgus cenām nav, Portugāles kompetentā iestāde tās var aplēst, pamatojoties uz labākajiem pieejamajiem datiem.

3. pants

Paziņojumi un kontroles

1. Portugāle līdz 2024. gada 31. augustam paziņo Komisijai šādu informāciju:

a) reģioni, kuros piemērojams 2. pantā minētais pasākums;

b) kompensācijas summas, kas piemērojamas saskaņā ar 2. panta 4. un 8. punktu, vajadzības gadījumā pa reģioniem un vīna veidiem, par kuriem ir tiesības saņemt atbalstu, un to pamatojums;

c) attiecīgie daudzumi, ko paredzēts destilēt;

d) valsts maksājumu summa, kas tiks piešķirta saskaņā ar 1. panta 4. punktu.

2. Portugāle līdz 2025. gada 30. jūnijam paziņo Komisijai šādu informāciju:

a) vīna daudzumi, kas izņemti no tirgus katrā reģionā, un vīna veids, par kuru ir tiesības saņemt atbalstu;

b) spirta daudzums, kas saskaņā ar šo regulu saražots no piegādātā un destilētā vīna;

c) Savienības finansiālais atbalsts, kas minēts 1. panta 1. punktā;

d) valsts maksājumi, kas minēti 1. panta 4. punktā, atbilstoši maksājumiem par vīnu, kas izņemts no tirgus.

3. Šajā pantā minētos paziņojumus Komisijai sniedz saskaņā ar Komisijas Deleģēto regulu (ES) 2017/1183 ([4]).

4. Saistībā ar šajā regulā paredzēto ārkārtas krīzes destilāciju dalībvalstu kompetentās iestādes veic visas pārbaudes, kas vajadzīgas, lai pārbaudītu vīnu atbilstību un visu piemērojamo nosacījumu un prasību ievērošanu.

5. Pārbaudes uz vietas pēc tam, kad īstenotas saskaņā ar šo regulu atbalstītās krīzes destilācijas darbības, ir sistemātiskas.

([4]) Komisijas Deleģētā regula (ES) 2017/1183 (2017. gada 20. aprīlis), ar ko Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr. 1307/2013 un (ES) Nr. 1308/2013 papildina attiecībā uz informācijas un dokumentu paziņošanu Komisijai (OV L 171, 4.7.2017., 100. lpp., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2017/1183/oj).

4. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2024. gada 19. jūlijā

Komisijas vārdā –
priekšsēdētāja
Ursula VON DER LEYEN